

Ananás

Ananás pochádza z Južnej Ameriky. Pestovali ho už starí Mayovia a Aztékovia. Indiáni si ho cenili nielen ako ovocie, ale používali ho aj na liečenie.

Banány

Cesta banánov z plantáže na pulty obchodov môže v chladničných kontajneroch trvať aj niekoľko týždňov. Preto sa banány zbierajú nezrelé. Po vyložení putujú do špeciálnych komôr, kde sa ošetrujú plynom etylénom. Zosladnú a získajú žltú farbu.

Bavlna

Bavlna sa používala na výrobu látok už pred niekoľkými tisícimi rokmi v Indii a v Egypte. Dopyt po tejto surovine sa zvýšil s príchodom priemyselnej revolúcie, keď James Watt vynášiel parný stroj. Tkáčske stroje poháňané parou mnohonásobne prekonal rýchlosť ručného tkania.

Zemiaky

Zemiaky priviezli do Európy Španieli z Južnej Ameriky spolu so zlatým pokladom Inkov v prvej polovici 16. storočia. Pokým obyvatelia starého kontinentu prekonal nedôveru k tejto exotickému rastline a pochopili jej užitočnosť, ubehlo takmer 200 rokov.

Čajovník

Liečivé a povzbudzujúce účinky čaju boli v Číne známe dlho pred príchodom portugalských obchodníkov, ktorí ho priviezli do Európy. Na výrobu kvalitného čaju slúžia mladé lístky, ktoré sa ručne zbierajú niekoľkokrát do roka.

Citrón

Kyselina citrónová, nachádzajúca sa v citrónovej šťave, sa pridáva do množstva potravín a nápojov, aby ich dochutila a predĺžila ich trvanlivosť. V súčasnej dobe sa vyrába táto kyselina priemyselne pomocou kultúr plesní.

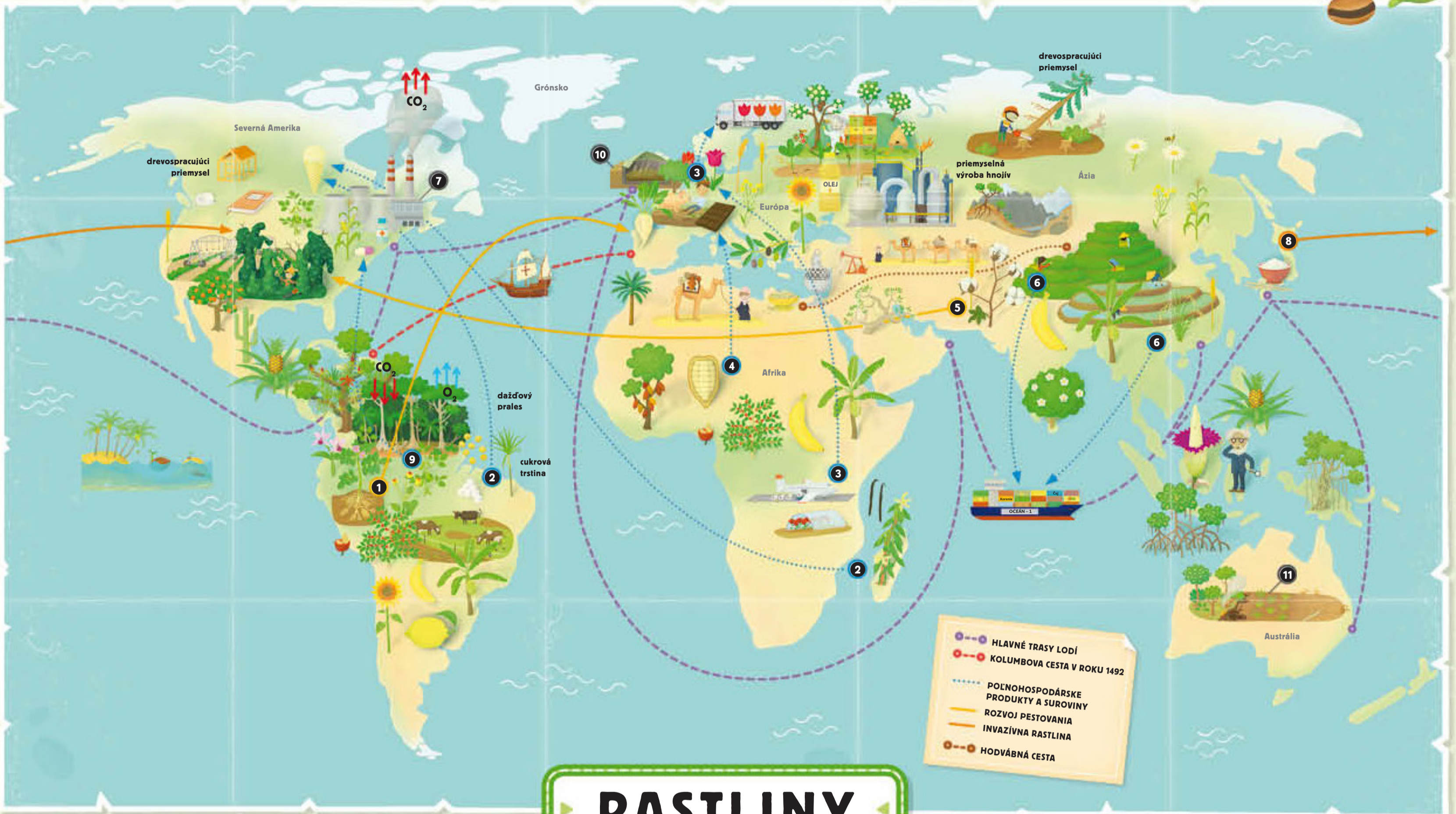
Kokos

Kokosové orechy môžu vyklíčiť, aj keď boli predtým dlho unášané morskými prúdmi. Vďaka tejto schopnosti sa kokosové palmy rozšírili na väčšinu ostrovov tropického pásma.

Rastlinní plavci

Semená niektorých rastlín sa nechávajú unášať na morskej hladine a rovnako ako kokosové orechy využívajú pre svoje rozšírenie vodu.

RASTLINY

Epifyty

V hustom tropickom dažďovom pralesi je nuda o svetlo, ktoré potrebujú rastliny pre svoj rast. Epifyty sa však dokážu uchýtiť v korunách stromov, kde žijú len zo vzdušnej vlhkosti a humusu vytvoreného v stromovej kôre.

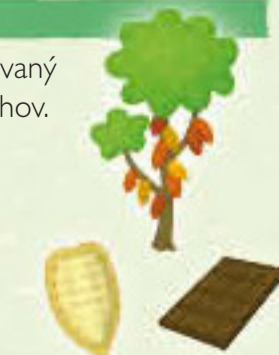
Kadidlovník

Kadidlo je vonná živica, ktorá sa kedysi vyvažovala zlatom. Do Európy doputovala po rušnej obchodnej trase, tzv. Hodvábnej ceste, spolu s inými vzácnymi produktmi.

Kakaovník

Nápoj zo semien kakaovníka bol považovaný Indiánmi zo Strednej Ameriky za dar bohov. Dnes sa pestuje na mnohých tropických plantážach ako nevyhnutná surovina na výrobu kvalitnej čokolády.

Kávovník

Zo semien kávovníka, pôvodne pochádzajúceho z Afriky, sa pripravuje nápoj obľúbený po celom svete. Káva sa pestuje v krajinách tropického pásma, odkiaľ sa potom vyváža ďalej. Svetlé kávové zrná získavajú svoju charakteristickú farbu a intenzívnu vôňu pražením.

Kudzu

Vysádzanie rastlín na územiach, kde pôvodne nerástli, môže narušiť prírodnú rovnováhu a ohroziť miestne druhy. Tieto nepôvodné, nekontrolované sa šíriace rastliny sa nazývajú invázívne druhy.

Kukurica

Kukurica, ktorej domovinou je oblasť Mexika, sa dnes pestuje na všetkých kontinentoch a je dôležitou súčasťou ľudskej stravy. Väčšina jej produkcie sa však zužitkuje ako krmivo pre dobytok.

Lode

Lode zohrali veľmi dôležitú úlohu pri rozvoji poľnohospodárstva a zmenili jedálny lístok ľudí na celom svete. Obrovské kontajnerové lode sú dlhé až 400 metrov a dokážu odviezť náklad 10 000 kontajnerov. Loď Krištofa Kolumba by vedľa takéhoto ocelového kolosu vyzerala ako malý rybársky čln.

Mangrovy

Mangrovy je označenie pre porasty rastlín so špecializovanými opornými a dýchacími koreňmi. Vďaka nim môžu rásť v močiaroch aj v slanej vode.

Pomarančovník

Pomaranče majú výbornú chuť a sú zdrojom vitamínu C.

Ruže

V Afrike majú ruže celý rok ideálne podmienky pre svoj rast. Preto je ekologičnejšie dovážať ich do Európy odtiaľ, než z Holandska, ako tomu bolo predtým.

Ryža

Ryža je dnes základnou potravinou na celom svete. K najväčším producentom aj spotrebiteľom patrí Čína a India. Ryža sa pestuje na ohradených poliach, ktoré sa zaplavujú vodou.

RASTLINY

Poľnohospodárskou činnosťou zmenil človek za posledných pár storočí podobu sveta. Vďaka námorným výpravám sa neznáme a exotické plodiny postupne rozšírili na všetky kontinenty. Intenzívne poľnohospodárstvo vyžaduje hospodárne a premyslené zaobchádzanie s prírodnými zdrojmi, ako je voda a pôda.

Prales

Amazonský dažďový prales je najrozsiahlejší tropický prales na svete. Je domovom tisícov druhov rastlín. Stromy, ktoré v ňom rastú, ovplyvňujú klímu a životné podmienky na celej zemeguli. Vyrábajú množstvo kyslíka potrebného na dýchanie a pohlcujú veľa oxidu uhličitého, ktorého je v ovzduší nadbytok kvôli činnosti človeka.

Peľ

Včely ako hlavné opelovači rastlín sú nepostrádateľnými pomocníkmi v poľnohospodárstve. Je potrebné chrániť ich pred jedovatými pesticídmi, ktoré sa používajú na hubenie škodcov pestovaných rastlín.

Vyčerpanie pôdy

Obrábanie pôdy vyžaduje množstvo odborných vedomostí a starostlivosti. Poľnohospodárska pôda získaná vypálením pôvodného porastu sa po niekoľkých rokoch pestovania plodín vyčerpá a zmení na neúrodnú púšť. Stratou tenkej vrstvy úrodnej zeminy sú ohrozené najmä veľké plochy vypáleného dažďového pralesa v Južnej Amerike, ustupujúce poliám a pastvinám.

Erózia

Rastliny hrajú významnú úlohu aj vo formovaní krajiny. Svojimi koreňmi spevňujú pôdu a pomáhajú zadržiavať vodu. Na odlesnených svahoch dochádza často k zosuvom pôdy a k rýchlejšiemu priebehu záplav.

Pastviny

Na mnohých miestach našej planéty mení krajinu rozširovanie pastvín, ktoré pribúdajú kvôli narastajúcej spotrebe mäsa.

Lieky

Mnoho liečivých látok má rastlinný pôvod. Neprebádané pralesné oblasti stále ukrývajú poklady v podobe doteraz neobjavených rastlín, ktoré by sa dali využiť v medicíne.

Zavlažovanie

Vďaka technickému pokroku dokážeme pestovať rastliny aj na miestach, kde bola predtým púšť. Aby bol systém zavlažovania udržateľný, musíme dbať na šetrné využívanie vodných zdrojov.

Hnojivá

Poľnohospodárska výroba v súčasnej dobe spotrebúva ohromné množstvo ropy. Intenzívne poľnohospodárstvo sa nezaobíde bez použitia umelých hnojív a pesticídov. Nepoužívajú sa iba pri výrobe tzv. „biopotravin“.

Obilniny

Pšenica, jačmeň, ovos a ďalšie obilniny sú pre ľudstvo dôležitým zdrojom potravy už niekoľko tisícročí. Keď prišli naši predkovia na to, ako skladovať výživné obilné zrná, mohli prejsť od lovecko-zberateľského spôsobu života k poľnohospodárskemu a usadiť sa na jednom mieste.

Bioplyn

Aj rastlinný odpad môže byť hodnotnou surovinou. Rozkladajúce sa organické látky uvoľňujú plyn metán, ktorý sa využíva v bioplynových staniciach na výrobu tepla alebo elektriny.

Cukor

Hlavnými surovinami na výrobu cukru sú cukrová trstina a cukrová repa. Zatiaľ čo v minulosti bol cukor považovaný za luxusný tovar, dnes je súčasťou väčšiny potravinárskych výrobkov. Nadmerná konzumácia cukru nie je príliš zdravá a prispieva k obezite. Z cukru sa vyrába alkohol, ktorý sa v niektorých krajinách používa ako palivo do motorových vozidiel.

Olej

Rastlinné oleje sa vyrábajú lisovaním častí rastlín, väčšinou semien.

Sója

Sója je významná strukovina, ktorá sa využíva najmä v potravinárskom priemysle a ako krmivo pre hospodárske zvieratá. Jej zložky nájdeme aj v kozmetických prípravkoch a sójový olej sa pridáva do bionafty.

Drevo

Veľa dreva spotrebuje stavebný a papierenský priemysel. Na výrobu papiera je potrebné veľké množstvo vody a chemických prísad, preto je vhodné použiť papier recyklovať.

Tulipány

Cibulky tulipánov sa v 16. storočí dostali do Európy cez Turecko z pohoria Pamír a boli vysoko ceneným, luxusným tovarom. Dnes môžeme obdivovať nekonečné pestrofarebné lány tulipánov v Holandsku.

Včelín

Včelstvá sú mimoriadne citlivé na znečistenie prostredia a ľahko podliehajú rôznym ochoreniam. Preto vyžadujú pozornú starostlivosť včelárov.

Monokultúra

Plodiny jedného druhu rastlín pestované na veľkých plochách sa ľahko obrábajú, ale zároveň sa na nich rýchlejšie šíria škodcovia.

Šírenie semien

Rastliny poznajú niekoľko trikov, ako šíriť svoje semená na veľké vzdialenosti. Niektoré sa ukrývajú v chutnej dužine a dokážu neporušené prejsť tráviacim traktom živočíchov, iné majú tvar, ktorý im umožňuje šíriť sa vetrom alebo vodou. Prichytenie na srst' zvierat je tiež dobrá stratégia, ako sa dostať od materskej rastliny čo najďalej.

Vanilka

Krásne voňajúce tobolky pochádzajú z lianovitej orchidey vanilky pravej, ktorej domovom je Mexiko. Dnes sa najviac vanilkových toboliek vypestuje na Madagaskare. Vanilka sa využíva na dochucovanie dezertov a zmrzlín, aj keď jej prírodná aróma je často nahradzovaná umelo vyrobenými chemickými látkami.

Drevársky priemysel

Drevo patrí k ekologickým materiálom, pokiaľ sa využíva šetrne a pri výrube nie sú ohrozené vzácne lesné ekosystémy. K tvorbe dreva je nevyhnutný oxid uhličitý, ktorý stromy odoberajú zo vzduchu a tak pri svojom raste zároveň znižujú nebezpečný skleníkový efekt.

Hľuzovka

Vyhľadávaná kulinárska pochúťka, huba hľuzovka, rastie pod zemou. Na jej hľadanie možno využiť citlivý čuch prasat'a alebo psa. V prípade prasat'a však hrozí, že si na nájdenej lahôdke pochutná samo.

Zmijovec

Rozmanitosť tvarov a farieb rastlín tropických oblastí je pozoruhodná. Mnoho druhov kvetov z pralesa slúži ako okrasa v domácnostiach. Zmijovec sa doma veľmi často nepestuje napriek tomu, že má nádherný obrovský kvet. Dôvodom je príšerný hnilobný zápach, ktorým na seba rastlina láka muchy.

